

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
12 päivänä joulukuuta 1996 *

Asiassa T-99/95,

Peter Esmond Stott, edustajinaan **Kenneth Parker, QC**, ja barrister **Rhodri Thompson**, Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto **Elvinger ja Hoss**, 15 cöte d'Eich,

kantajana,

vastaaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet **Hans Gerald Crossland** ja **Julian Currall**, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies **Carlos Gómez de la Cruz**, Center Wagner, Kirchberg,

vastaaajana,

jossa kantaja vaatii sellaisen komission 28.12.1994 tekemän päätöksen kumoamista, jolla komissio on hylännyt kantajan valituksen JET:n johtajan 13.6.1994 tekemästä päätöksestä, jolla kieltäydyttiin ottamasta kantajaa komission henkilökuntaan määräaikaiseksi toimenhaltijaksi, sekä tästä päätöksestä aiheutuneen vahingon korvaamista,

* Oikeudenkäyntikieli: englantia.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Kirschner sekä tuomarit
C. W. Bellamy ja A. Kalogeropoulos,

kirjaaja: johtava hallintovirkkamies B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.3.1996 pidetyssä suullisessa käsitte-
lyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Riita-asiaan liittyvät oikeussäännöt

- 1 Yhteisyritys Joint European Torus (JET) (jäljempänä JET tai yhteisyritys) perus-
tettiin kahdentoista vuoden ajaksi 1.6.1978 alkaen Euroopan atomienergiayhteisön
perustamissopimuksen (jäljempänä Euratomin perustamissopimus) 46, 47 ja
49 artiklan nojalla 30.5.1978 tehdyllä neuvoston päätöksellä 78/471/Euratom
(EYVL L 151, s. 10, jäljempänä päätös 78/471). Sen olemassaoloa jatkettiin ensin
31.12.1992 saakka (25.7.1988 tehty neuvoston päätös 88/447/Euratom, EYVL
L 222, s. 4), sitten 31.12.1996 saakka (19.12.1991 tehty neuvoston päätös
91/677/Euratom, EYVL L 375, s. 9) ja lopuksi 31.12.1999 saakka (7.5.1996 tehty
neuvoston päätös 96/305/Euratom, EYVL L 117, s. 9). Yhteisyrityksen tarkoituk-
sena on yhteisön fuusio-ohjelman osana ja ohjelmaan osallistuvien hyödyksi

rakentaa ja saattaa toimintaan suuri tokamak-tyyppinen laitteisto ja siihen liittyvät laitokset ja hyödyntää näitä (jäljempänä hanke).

- 2 Edellä mainitun päätöksen 78/471 liitteenä olevan JET:n perussäännön (jäljempänä perussääntö) 1 kohdan mukaan JET:n kotipaikka on Culhamissa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa United Kingdom Atomic Energy Authorityn (jäljempänä UKAEA tai isäntäjärjestö) yhteydessä. Tällä hetkellä yhteisyrityksen jäseniä ovat Euratom, isäntäjärjestö (UKAEA) ja sitä vastaavat yritykset muissa Euratomin jäsenvaltioissa ja Sveitsin valaliitto.
- 3 Yhteisyrityksen elimiä ovat JET:n neuvosto ja hankkeen johtaja (perussäännön 3 kohta). Yhteisyrityksen jäsenten edustajista koostuva JET:n neuvosto vastaa yhteisyrityksen hallinnosta ja tekee tärkeimmät hankkeen toteuttamista koskevat päätökset (4 kohta).
- 4 Perussäännön 8 kohta koskee projektiryhmää. Perussäännön 8.1 kohdan mukaan se koostuu toisaalta JET:n jäsenten 8.3 kohdan mukaisesti lähettämästä henkilöstöstä (kyseisessä kohdassa määrätään, että yhteisyrityksen jäsenet asettavat sen käytettäväksi pätevää henkilöstöä) ja toisaalta ”muusta henkilöstöstä”. Näiden kahden henkilöstöryhmän palvelukseen ottamisessa noudatetaan 8.4 ja 8.5 kohtaa seuraavasti:

— 8.4 kohdan mukaan ”henkilöstö, jonka isäntäjärjestö on asettanut käytettäväksi, pysyy tämän järjestön palveluksessa sen määräämin palvelusehdoin, ja tämä järjestö määrää sen yhteisyritykseen”;

— 8.5 kohdan mukaan ”mikäli joissakin erityistapauksissa ei JET:n neuvoston päättämien, henkilöstön tehtäviin määrittämistä ja henkilöstöhallintoa koskevien menettelyjen mukaisesti muuta päätetä, yhteisyrityksen muiden jäsenten kuin isäntäjärjestön sen käytettäväksi asettama henkilöstö samoin kuin muu henkilöstö otetaan komission palvelukseen määräaikaisiin toimiin Euroopan yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen mukaisesti, ja komissio määrää tämän henkilöstön yhteisyritykseen”.

Perussäännön 8.8 kohdan mukaan kaikki jäsenjärjestöt sitoutuvat ottamaan takaisin palvelukseen hankkeeseen määrätty ja komission määräaikaaisesti palvelukseen ottamat työntekijät, sen jälkeen kun nämä henkilöt ovat suorittaneet loppuun tehtävänsä hankkeessa (ns. paluulippujärjestelmä).

- 5 Näitä määräyksiä on täydennetty ”yhteisyrityksen henkilöstön tehtäviin määrittämistä ja henkilöstöhallintoa koskevilla lisämääräyksillä” (jäljempänä lisämääräykset), joista JET:n neuvosto on päättänyt perussäännön 8.5 kohdan nojalla.

Tosiseikat ja asian käsittely

- 6 Kantaja on Ison-Britannian kansalainen, joka kuuluu UKAEA:n henkilöstöön ja joka on ollut määrättyä JET:hen 2.4.1979 alkaen. Hän on ollut 1 koeosaston johtaja vuodesta 1981 ja hänen määräyksensä on viimeksi uudistettu 17.—18.6.1992 kokoontuneen JET:n neuvoston päätöksellä (kanteen liite A2.3).
- 7 Kantaja on useaan otteeseen vaatinut, että hänen asemansa muutettaisiin JET:hen määrätystä UKAEA:n työntekijästä yhteisön määräaikaiseksi toimenhaltijaksi. Hän on muun muassa ollut kantajana yhdistetyissä asioissa 271/83, 15/84, 36/84,

113/84, 158/84, 203/84 ja 13/85, Ainsworth ym. vastaan komissio ja neuvosto (tuomio 15.1.1987, Kok. 1987, s. 167). Hän oli myös niiden 206 henkilön joukossa, jotka allekirjoittivat Euroopan parlamentille 22.2.1990 osoitetun vetoamuksen nro 188/90. Hänet on kolme kertaa (vuosina 1986, 1989 ja 1992) otettu yhteisön johtavien tieteellisten virkojen täyttämiseksi tarkoitettuihin varallaololuetteloihin, ja hänelle tarjottiin vuonna 1989 osastopäällikön virkaa tiede, tutkimus ja kehitystyö -pääosaston (pääosasto XII) fuusio-ohjelmassa (lämpödynfuusio), josta hänen kuitenkin oli kieltäydyttävä henkilökohtaisista syistä.

- 8 Kantaja osoitti 18.1.1993 päivätyllä kirjeellä JET:n johtajalle hakemuksen siitä, että hänet otettaisiin yhteisön palvelukseen määräaikaisena toimenhaltijana. Koska tähän hakemukseen ei vastattu, kantaja teki tästä implisiittisestä hylkäyspäätöksestä 12.8.1993 päivätyin valituksen. Tämä valitus hylättiin 14.1.1994 päivätyllä komission päätöksellä, josta kantaja nosti kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (yhdistetyt asiat T-177/94 ja T-377/94, Altmann ym. v. komissio, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, p. II-2041, jäljempänä asia Altmann).
- 9 Kantaja pyysi 3.12.1993 päivätyllä kirjeellään (kanteen liite A2.6) JET:n johtajaa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin kantajan ottamiseksi komission palvelukseen määräaikaisena toimenhaltijana sillä perusteella, että JET:n ruotsalainen jäsen Swedish Natural Science Research Council oli antanut hänelle ”paluulipun” siten, että professori J. R. Drake oli 7.10.1993 (Swedish) Royal Institute of Technology (jäljempänä RIT) nimissä tehnyt hänelle tarjouksen uudelleen palvelukseen ottamisesta (kanteen liite A2.4). Tässä samassa kirjeessä kantaja muistutti JET:n johtajaa siitä, että tämä oli muutamia kuukausia aikaisemmin kiinnittänyt kantajan huomion siihen, että hän soveltuu Euratomin palvelukseen, mikäli hän onnistuu samaan ”paluulipun” joltakin JET:n jäseneltä.

- 10 JET:n johtaja vastasi kantajalle 11.1.1994 päivätyllä kirjeellä, joka kuului seuraavasti (kanteen liite A2.7):

”Olen saanut 3.12.1993 päivätyyn kirjeenne, jossa pyydätte siirtoa Euratomin JET:ssä olevaan toimeen.

Kun jokin aika sitten keskustelimme mahdollisesta soveltuvuudestanne Euratomin JET:ssä olevaan toimeen, ilmoitin sen edellyttävän muun muassa sitä, että Teillä on jonkin muun järjestön kuin AEA:n antama pätevä ’paluulippu’. Draken Teille 7.10.1993 osoittama kirje (jonka jäljennöksen olette minulle lähettänyt), ei ole tällainen takuu uudelleen palvelukseen ottamisesta.”

- 11 Kantaja ilmoitti 16.5.1994 päivätyllä kirjeellään (kanteen liite A2.9) JET:n johtajalle RIT:n uudesta, 2.5.1994 päivätyistä kirjeistä (kanteen liite A2.8), jonka hän väitti olevan edellä mainitussa 11.1.1994 päivätyssä kirjeessä vaadittu takuu uudelleen palvelukseen ottamisesta, koska se oli sisällöltään samanlainen kuin useat muut JET:n aikaisemmin hyväksymät ”paluuliput”. Samalla kantaja uudisti vaatimuksensa, joka koski tarpeellisia toimenpiteitä hänen ottamisekseen palvelukseen määräämisenä toimenhaltijana, ja täsmensi, että hän aikoo irtisanoutua työstään UKAEA:ssa sen jälkeen kun hän on saanut komissiolta tyydyttävän tarjouksen mutta ennen kuin hän aloittaa työskentelyn komission palveluksessa.
- 12 JET:n johtaja on 13.6.1994 päivätyllä kirjeellään (kanteen liite A2.10) vastannut kantajalle seuraavasti:

”Koska komissio talousarviovaikeuksien vuoksi ja sen vuoksi, että JET päättyy 31.12.1996, nykyään harkitsee hyvin tarkasti JET:ssä oleviin toimiin määrättävien määräämisaikaisen toimenhaltijoiden palkkaamista, minun on valitettavasti ilmoitettava Teille, että hakemustanne ei tällä hetkellä voida hyväksyä.”

- 13 Kantaja teki 7.9.1994 päivätyllä ja komission pääsihteerille osoitetulla kirjeellä (kanteen liite A2.11) Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 90 artiklan (jäljempänä henkilöstösäännöt) ja Euroopan yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen (jäljempänä palvelussuhteen ehdot) 73 artiklan mukaisen valituksen JET:n johtajan 13.6.1994 päivätyyn kirjeeseen sisältyneestä kieltäytymisestä ottaa häntä palvelukseen; valitus (kanteen liite A2.1) kirjattiin 13.9.1994 numerolla R-654/94.
- 14 Kantaja on tässä valituksessa väittänyt muun muassa (ks. kanteen liitteet A2.13 ja A2.19), että hylkäämisen perustelut olivat epämääräisiä ja riittämättömiä, kun otetaan huomioon erityisesti se, että JET:n voimassaoloajan pidentämisestä vuoteen 1999 oltiin avoimesti keskusteltu jo ainakin vuoden ajan, että JET:n neuvosto oli jo hyväksynyt pidentämisen ja että voimassaoloajan jatkaminen vuoden 1999 jälkeen oli erittäin todennäköistä. Hän totesi myös, että hakemuksen hylkääminen oli perussäännön ja sen lisämääräysten samoin kuin komission ja UKAEA:n julkilausumien vastaista. Tämän vuoksi kantaja vaati nimittävää viranomaista ottamaan hänet palvelukseen yhteisön määräaikaiseksi toimenhaltijaksi perussäännön 8.5 kohdan mukaisesti samoilla ehdoilla kuin JET:n muu, edellä mainitun 8.5 kohdan nojalla palvelukseen otettu henkilöstö, menettelemään palvelukseenottamisessa viivyttämättä ja korvaamaan hänelle aiheutuneen vahingon.
- 15 Komissio hylkäsi tämän valituksen 21.12.1994 tekemällään päätöksellä, joka annettiin kantajalle tiedoksi 28.12.1994 päivätyllä kirjeellä, jonka hän oli allekirjoituksellaan vahvistanut vastaanottaneensa 11.1.1995 (kanteen liite 3). Pääasian osalta komissio totesi erityisesti seuraavaa:

— ne kantajan hakemuksen hylkäämisen perusteet, jotka JET:n johtaja oli ilmoittanut 13.6.1994 päivätyssä kirjeessään, olivat selviä, yksiselitteisiä ja riittäviä;

— kun komissio päätti JET:n johtajan kirjeessä ilmoituista syistä olla senhetkisessä tilanteessa ottamatta palvelukseensa määräaikaisia toimenhaltijoita, se pysytteli harkintavaltansa rajoissa ja toimi yksikön edun mukaisesti eikä tehnyt arvioin-

tivirhettä tai syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön, eikä valittaja myöskään ole vedonnut yhteenkään sellaiseen seikkaan, joka voisi herättää epäilyjä johtajan harkintavallan käytön lainmukaisuudesta tässä asiassa.

- 16 Komissio on tässä päätöksessä esittänyt uuden perusteen niiden perusteiden lisäksi, joihin JET:n johtaja oli vedonnut 13.6.1994 tekemänsä päätöksen tueksi, kun se on todennut, että Stottin hakemuksessa ja valituksessa itse asiassa pyydetään JET:tä käyttämään harkintavaltaansa palvelukseenottamisessa siten, että perustetaan 1 kocosaston osastopäällikön virkaa vastaava virka, ilmoitetaan tästä avoimesta virasta henkilöstölle lisämääräysten 5.2 kohdan mukaisesti ja sitten hylätään kaikki muut hakemukset tähän virkaan, jotta Stott voitaisiin ”nimittää” siihen, sen jälkeen kun hän on irtisanoutunut työstään UKAEA:ssa. Komissio on katsonut, että tällainen menettely olisi selvästi ollut yksikön edun vastaista ja sekä muodoltaan että sisällöltään virheellistä.
- 17 Näissä olosuhteissa kantaja nosti tämän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 7.4.1995 saapuneeksi kirjatulla kannekirjelmällä.
- 18 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim (toinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn, ja se esitti 12.12.1995 päivätyllä kirjeellään eräitä kysymyksiä vastaajalle, joka vastasi niihin 15.2.1996 kirjaamoon saapuneeksi kirjatulla kirjeellään. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi vaatinut, että kantajan on saavuttava käsittelyyn henkilökohtaisesti.
- 19 Asianosaiset esittivät vaatimuksensa ja vastasivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisesti esittämiin kysymyksiin 28.3.1996 pidetyssä julkisessa istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

20 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim

- 1) kumoaa kantajalle osoitetun, 28.12.1994 tehdyn komission päätöksen,
- 2) velvoittaa komission määräämään JET-yhteisyrityksen johtajan ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin kantajan ottamiseksi palvelukseen komission määräämiseksi toimenhaltijaksi JET-yhteisyrityksen perussäännön 8.5 kohdan mukaisesti ilman, että hänen olisi ensin irtisanouduttava nykyisestä toimestaan JET:ssä tai haettava muuta tointa JET:stä,
- 3) velvoittaa komission korvaamaan kantajalle työsuhteen ehdoissa olevat erot, jotka aiheutuvat siitä, että JET:n johtaja ei ole hyväksynyt kantajan hänelle osoittamaan, 16.5.1994 päivätyyn kirjeseen sisältyntä hakemusta, ja
- 4) velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

21 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim

— hylkää kanteen kokonaisuudessaan perusteettomana ja

— päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta lain mukaan.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

- 22 Koska kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset koskevat yleistä järjestystä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tutkia ne viran puolesta, eikä sen valvontavalta rajoitu asianosaisten esittämiin oikeudenkäyntiväitteisiin (asia 294/83, Les Verts v. parlamentti, tuomio 23.4.1986, Kok. 1986, s. 1339 ja erityisesti s. 1364 ja asia T-130/89, B v. komissio, tuomio 6.12.1990, Kok. 1990, s. II-761, 13 ja 14 kohta).
- 23 Koska käsiteltävänä olevan asian kantaja on kantajana myös asiassa Altmann, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on viran puolesta tutkittava, estääkö siinä asiassa nostetun kanteen vireilläolo tämän kanteen tutkittavaksi ottamisen (yhdistetyt asiat 45/70 ja 49/70, Bode v. komissio, tuomio 26.5.1971, Kok. 1971, s. 465; yhdistetyt asiat 58/72 ja 75/72, Perinciolo v. neuvosto, tuomio 17.5.1973, Kok. 1973, s. 511; yhdistetyt asiat 172/83 ja 226/83, Hoogovens Groep v. komissio, tuomio 19.9.1985, Kok. 1985, s. 2831). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on lisäksi viran puolesta tutkittava, että kanne ei ole jäänyt vaille kohdetta sen vuoksi, että asiassa Altmann tänään annetulla tuomiolla on kumottu komission 14.1.1994 tekemä päätös, jolla kantajaa ei ole otettu palvelukseen yhteisön määräaikaiseen toimeen, sillä jos kanne on näin jäänyt vaille kohdetta, lausunnon antaminen asiassa raukeaa.
- 24 Vireilläolovaikutuksen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että käsiteltävänä olevalla kanteella vaaditaan kumottavaksi komission 28.12.1994 tekemä päätös olla ottamatta kantajaa palvelukseen yhteisön määräaikaiseen toimeen JET:n neuvoston ruotsalaisen jäsenen antaman ”paluulipun” perusteella, kun asiassa Altmann nostetulla kanteella puolestaan vaaditaan kumottavaksi komission 14.1.1994 tekemä päätös olla ottamatta kantajaa palvelukseen yhteisön määräaikaisiin toimiin perussäännön 8.5 kohdassa tarkoitettuna ”muuna henkilöstönä”. Asianosaisten näissä kahdessa asiassa antamista vastauksista ilmenee, että kanteiden tueksi on vedottu eri kanneperusteisiin. Koska kyseessä näin on kaksi kannetta, joilla vaaditaan kumottavaksi kaksi eri oikeudellisella perustalla tehtyä päätöstä ja

joissa vedotaan eri kanneperusteisiin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että vireilläolovaikutusta ei ole (ks. sitä vastoin yhdistetyt asiat 358/85 ja 51/86, Ranska v. parlamentti, tuomio 22.9.1988, Kok. 1988, s. 4821, 12 kohta).

- 25 Tähän ratkaisuun ei vaikuta se seikka, että kantajan toisaalta asiassa Altmann ja toisaalta tässä asiassa esittämät perusteet ja perustelut ovat ainakin tietyssä määrin ristiriidassa keskenään, koska asiassa Altmann kantaja vetoaa toissijaisesti perussäännön 8.4 kohdan ja 8.5 kohdan lainvastaisuuteen, mutta sen sijaan tässä asiassa hän vetoaa omaksi edukseen samaan 8.5 kohtaan näyttääkseen toteen riidanalaisen päätöksen lainvastaisuuden.
- 26 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, kantaja vaatii tässä asiassa, että komission on otettava hänet palvelukseen yhteisön määräaikaiseen toimeen, ei kuitenkaan perussäännön 8.5 kohdassa tarkoitettuna ”muuna henkilöstönä” vaan samassa määräyksessä tarkoitettuna ”yhteisyrityksen muiden jäsenten kuin isäntäjärjestön sen käytettäväksi asettamana henkilöstönä”. Kantaja ei lisäksi mitenkään muuten vetoa perussäännön lainvastaisuuteen vaan sitä vastoin väittää, että jos perussääntöä sovellettaisiin oikein, se merkitsisi sitä, että vastaaja hyväksyisi hänen hakemuksensa. Tältä osin on täsmennettävä, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kantajien vaatimuksen perusteella asiassa Altmann katsoikin, että perussäännön 8.4 kohtaa ja 8.5 kohtaa ei sovelleta siltä osin kuin tuomion 131 ja 141 kohdassa todetaan, se ei estä Stottia nostamasta kumoamiskannetta häntä erikseen koskevasta aikaisemmasta päätöksestä, eikä hänen tarvitse tehdä uutta, Euratomin perustamissopimuksen 156 artiklan mukaista lainvastaisuusväitettä.
- 27 Tämä kanne voidaan näin ollen ottaa tutkittavaksi.

Kumoamisvaatimus

Kumoamisvaatimuksen kohde

- 28 Kantajan vaatimusten sanamuodon mukaan niissä vaaditaan kumottavaksi ainoastaan komission 28.12.1994 tekemä päätös, jolla hylättiin kantajan valitus nro R-654/94, eikä JET:n johtajan 13.6.1994 tekemä päätös, jota tämä valitus koski.
- 29 Vaikka kanne muodollisesti koskee oikeudenkäyntiä edeltävän hallinnollisen valituksen hylkäämistä, sillä on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kuitenkin se vaikutus, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetaan myös se asianomaiselle henkilölle vastainen päätös, josta on valitettu (asia 293/87, Vainker v. parlamentti, tuomio 17.1.1989, Kok. 1989, s. 23; asia 224/87, Koutchoumoff v. komissio, tuomio 26.1.1989, Kok. 1989, s. 99; asia 346/87, Bossi v. komissio, tuomio 14.2.1989, Kok. 1989, s. 303; asia T-33/91, Williams v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 10.12.1992. Kok. 1992, s. II-2499).
- 30 Käsiteltävänä olevan kanteen on siten katsottava koskevan myös JET:n johtajan 13.6.1994 tekemää päätöstä.

Pääasia

- 31 Kumoamisvaatimuksen tueksi kantaja on vedonnut pääasiallisesti neljään kanneperusteeseen, jotka koskevat a) huolenpitovelvollisuuden rikkomista, b) ilmeistä arviointivirhettä, c) harkintavallan väärinkäyttöä ja d) perussäännön 8 kohdan ja lisämääräysten rikkomista.

- 32 On todettava, että kolmella ensimmäisellä kumoamisperusteella voi olla vaikutusta vain, jos neljäs peruste hyväksytään. Jos nimittäin perussäännössä ja sen täytäntöönpanemiseksi annetuissa lisämääräyksissä kielletään kantajan vaatima aseman muutos, kuten vastaaja väittää mainitun kanneperusteen osalta antamassaan vastauksessa, hallintoelimellä ei ollut mitään harkintavaltaa ja sen oli meneteltävä siten kuin se on tehnyt. Kantajalla ei tässä tapauksessa ole mitään oikeudellisesti suojattua intressiä saada riidanalainen päätös kumotuksi, koska kumoaminen voi johtaa vain uuden, sisällöltään samanlaisen päätöksen antamiseen kuin kumottu päätös (asia 117/81, Geist v. komissio, tuomio 6.7.1983, Kok. 1983, s. 2191, 7 kohta; asia T-50/91, De Persio v. komissio, tuomio 9.10.1992, Kok. 1992, s. II-2365, 10 ja 24 kohta ja asia T-43/90, Díaz García v. parlamentti, tuomio 18.12.1992, Kok. 1992, s. II-2619, 54 kohta).
- 33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää näin ollen tarkoituksenmukaisena tutkia ensin neljättä kanneperustetta.

Perussäännön ja lisämääräysten rikkomista koskeva neljäs kanneperuste

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 34 Kantaja viittaa asianosaisten asiassa Altmann niin sanotun ”eroa ensin” säännön osalta esittämiin perusteluihin ja selvittää säännön alkuperää, alkuperäistä ulottuvuutta ja sitä, miten tätä sääntöä eri aikoina sovellettiin siitä alkaen, kun se vuoden 1987 toukokuussa otettiin käyttöön, ja siihen saakka, kun JET:n neuvosto vuoden 1994 heinäkuussa tulkitsti sitä uudelleen komission ja parlamentin välisen ”Note of Understandingin” seurauksena (ks. jäljempänä 49 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Kantajan mukaan kyseinen sääntö ei ole oikeudellisten seikkojen eikä tosiseikkojen osalta perusteltu. Se on otettu käyttöön ainoastaan siksi, että sillä voidaan estää kantajan asemassa olevia henkilöitä vaihtamasta työnantajaa, toisin sanoen vaihtamasta UKAEA:n kanssa olevaa työsuhdetta työsuhteeksi yhteisön kanssa, pakottaen heidät olemaan työttöminä ennen kuin he voivat hakea yhteisön määräaikaista

tointa JET:ssä. Tällä JET:n johtajan ja neuvoston vuodesta 1987 alkaen harjoittamalla politiikalla pyritään nimenomaan tähän. Kantajan tässä asiassa esittämiä väitteitä ei tältä osin voida pitää erillään kantajien väitteistä asiassa Altmann, jonka kantajat lisäksi ovat väitteidensä tueksi nimenomaisesti viittaneet Stottin tapaukseen.

- 35 Kantaja väittää erityisesti, että komission kannan, sellaisena kuin se ilmenee 28.12.1994 päivätyssä päätöksessä esitetyistä uudesta perustelusta kantajan hakemuksen hylkäämiseksi, ainoa todellinen seuraus on se, että ”eroa ensin” säännön vaikutukset jatkuvat, vaikka sääntö itsessään on virallisesti poistettu käytöstä. Mikäli tämä käsitys olisi oikea, se merkitsisi sitä, että JET:hen määrätty UKAEA:n työntekijä ei voi vaihtaa työnantajaa ilman, että julistettaisiin hänen tointaan koskeva kilpailu, ja siis ilman, että hän olisi vaarassa menettää senhetkisen työnsä. Kantaja muistuttaa, että tämäntapaisia ”sääntöjä” on useasti otettu eri perusteilla käyttöön edellä mainitussa asiassa Ainsworth ym. vastaan komissio ja neuvosto annetun tuomion jälkeen. Hän korostaa myös, että näitä ”sääntöjä” on komission itsensä pyynnöstä muutettu tai tulkittu uudelleen, vaikka komissio on antanut sen vaikutelman, että säännöt on asetettu jo perussäännössä. Kantaja katsoo, että riidanalaisessa päätöksessä vahvistetut uudet periaatteet ovat yhtä erityisiä, ja niillä on korvattu ”eroa ensin” sääntö ainoastaan uusien esteiden asettamiseksi, kun hän jo täyttää ”paluulippuehdon”.
- 36 Kantajan mukaan se, että vastaaja viittaa kantansa perustelemiseksi lisämääräysten 5.2 kohtaan, liittyy siihen ajatukseen, että työnantajan vaihtaminen on mahdotonta ellei JET:ssä perusteta uutta avointa tointa. Kantaja katsoo, että näin on vain, mikäli hänen on pakko irtisanoutua JET:stä ennen kuin hän voi tehdä hakemuksen työnantajan vaihtamiseksi, kuten oli vanhan ”eroa ensin” säännön aikana. Koska tätä sääntöä ei enää sovelleta, kantaja päättelee tästä, että hänen asemassaan oleva henkilö voi tehdä hakemuksen työnantajan vaihtamiseksi ilman avoimen toimen perustamista, jolloin lisämääräysten 5.2 kohtaa ei voida enää soveltaa.

- 37 Kantaja korostaa myös, että palvelukseenottamismenettely JET:ssä olevaan toimeen sisältää kaksi vaihetta: ensinnäkin henkilön nimittäminen kyseiseen toimeen avoimen kilpailun päätyttyä ja toiseksi tämän henkilön ottaminen komission palvelukseen määräaikaiseksi toimenhaltijaksi tai UKAEA:n palvelukseen. Komission tulkinta merkitsee sitä, että Stottin, jonka tulokset 1 koosaston osastopäällikön virassa ovat komission mukaan täysin tyydyttäviä, on aloitettava ensimmäisestä vaiheesta ja osallistuttava avoimeen kilpailuun, jonka hän on menestyksellisesti läpäissyt jo vuonna 1981, mikäli hän haluaa, että menettelyn toinen vaihe aloitetaan. Kantajan mukaan tällainen tulkinta ei ole perusteltu yhdenkään perussäännön määräyksen tai lisämääräyksen mukaan.
- 38 Vastaaja on todennut vastineessaan, että se ei halua lausua mitään siitä kantajan yleisestä väitteestä, että JET:n vuodesta 1987 alkaen noudattaman palvelukseenottopolitiikan tarkoituksena oli estää henkilöstöä hyötymästä edellä mainitussa asiassa Ainsworth ym. vastaan komissio ja neuvosto annetusta tuomiosta ja että tiettyjä sääntöjä otettiin käyttöön sen estämiseksi, että henkilöstö lähtisi UKAEA:n palveluksesta siirtyäkseen komission palvelukseen määräaikaisina toimenhaltijoina. Näillä väitteillä ja kantajan väittämällä mahdollisella syrjinnällä ei komission mukaan ole merkitystä käsiteltävänä olevassa asiassa, jossa nostettu kanne koskee ainoastaan 28.12.1994 tehdyn päätöksen kumoamista ja kumoamisen vaikutuksia.
- 39 Käsiteltävänä olevassa asiassa vastaaja huomauttaa, että vaikka 8 kohta ei nimenomaisesti ja yksiselitteisesti estäkään muuttamasta kantajan asemaa hänen vaatimallaan tavalla, on myös totta, että perussäännössä ei ole tällaista muutosta koskevaa määräystä. Vastaaja väittää kuitenkin, että perussäännön yleisen rakenteen ja sen määräysten sanamuodon perusteella voidaan päätellä, että tällainen aseman muuttaminen on sallittu ainoastaan riidanalaisessa päätöksessä mainitulla tavalla.
- 40 Vastaaja väittää siten, että perussäännön 8 kohdassa määrätään ainoastaan kahdesta mahdollisuudesta: siitä, että UKAEA asettaa henkilöstöä JET:n käytettäväksi (jolloin henkilöstö on edelleen UKAEA:n palveluksessa hankkeen aikana ja sen jälkeen), tai siitä, että joku toinen jäsen asettaa henkilöstöä JET:n käytettäväksi

(jolloin tämä henkilöstö on Euratomin palveluksessa määräaikaisina toimenhaltijoina hankkeen aikana ja palaa takaisin kyseisen jäsenen palvelukseen hankkeen päätyttyä). Vastaja huomauttaa tältä osin, että käsiteltävänä olevassa asiassa kantajalla on työsopimus UKAEA:n kanssa, joka on määrännyt hänet työskentelemään JET-hankkeessa. Lisämääräysten 4.5 kohtaan, 5.5 kohtaan, 5.10 kohtaan, 7.2 kohtaan, 8.7 kohtaan, 8.10 kohtaan, 11.5 kohtaan, 12.1 kohtaan ja 13.5 kohtaan viitaten vastaja korostaa myös sitä seikkaa, että kantaja on edelleen UKAEA:n palveluksessa.

- 41 Vastaja viittaa toisaalta lisämääräysten 9.1 kohtaan, jonka mukaan ”toimenhaltija ei ole enää yhteisyrityksen palveluksessa — — (ii) jos johtajan, työnantajan ja mahdollisesti alkuperäisenä työnantajana olevan järjestön kanssa sovittu määräysaika päättyy; (iii) jos hänen määräyksensä johtajan, alkuperäisenä työnantajana olevan järjestön tai toimenhaltijan itsensä pyynnöstä päättyy ennen sovittua päivämäärää; (iv) jos hänen tehtävänsä päättyy jostain muusta, työnantajan palvelukseenottoehdoissa määrätystä syystä”. Vastaja täsmentää, että jos UKAEA:n käytettäväksi asettama työntekijä haluaa irtisanoa UKAEA:n kanssa tekemänsä työsopimuksen, tätä irtisanoutumista säädellään lisämääräysten 9 kohdassa, ja irtisanoutuminen merkitsee myös sitä, että kyseinen JET:n toimi tulee avoimeksi.
- 42 Vastaja toteaa muutoin, että mikäli henkilö hakee tointa JET:ssä vedoten siihen, että jokin muu jäsen kuin UKAEA on asettanut hänet käytettäväksi ja antanut hänelle ”paluulipun”, hänen on vastattava avointa virkaa koskevaan ilmoitukseen, ja hänet voidaan nimittää vasta sen jälkeen kun hän on läpäissyt lisämääräysten 5 kohdan mukaisen valintamenettelyn.
- 43 Edellä mainitut menettelyt voivat vastaajan mukaan joskus mennä päällekkäin, esimerkiksi seuraavassa tilanteessa: mikäli JET:ssä julkaistaan ilmoitus avoimesta toimesta, UKAEA:n sen käytettäväksi asettama henkilö voi pyytää, että hän tulisi valituksi siihen ”paluulipun” perusteella, ja neuvotella siitä, että hän irtisanoa sopimuksensa UKAEA:n kanssa, että UKAEA:n antama määräys JET:hen loppuu ja että jonkin muun jäsenen kuin UKAEA:n antama määräys alkaa (samoin kuin

hänen työnsä yhteisön palveluksessa määräaikaisena toimenhaltijana) siten, että sopimus UKAEA:n kanssa päättyy samalla hetkellä kun uusi toimi alkaa. Tällainen menettely edellyttää kuitenkin, että JET:ssä on kaksi erillistä tointa: se toimi, johon UKAEA on hänet määrännyt, ja se toimi, johon ”paluulipun” antanut toinen jäsen hänet määrää.

- 44 Mikäli UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettama työntekijä sitä vastoin pyytää toista jäsentä määräämään hänet sen hetkiseen toimeensa, eli jos hän haluaa jatkaa samaa työtä samassa toimessa mutta työnantajaa vaihtaen, se toimi, jossa hän on UKAEA:n työntekijänä, on vastaajan mukaan ensin julistettava avoimeksi, jotta siitä voidaan julkaista avointa tointa koskeva ilmoitus ja jotta se voidaan täyttää, kun siihen on valittu joku hakijoista, joiden joukossa on myös kyseinen työntekijä.
- 45 Vastaaja katsoo, että perussäännön ja lisämääräysten mukaan tämä on ainoa mahdollinen menettely, jota voidaan soveltaa siinä tapauksessa, että UKAEA:n työntekijä haluaa vaihtaa asemaansa saman toimen säilyttäen, mikä nimenomaan on kantajan tilanne. Vastaaja toteaa lisäksi, että tämä tulkinta liittyy siihen yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Ainsworth ym. vastaan komissio ja neuvosto antaman tuomion 34—38 kohdassa esittämään perustelulinjaan, jonka mukaan UKAEA:n työntekijöihin sovellettavat erityissäännöt, jotka poikkeavat muista kuin UKAEA:n työntekijöihin sovellettavista säännöistä, olivat objektiivisesti perusteluja, kun otettiin huomioon UKAEA:n erityisasema JET:n isäntäjärjestönä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 46 Kantajan väitteen aineellinen sisältö on se, että jos UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettama toimenhaltija saa ”paluulipun” joltain muulta JET:n jäseneltä, hän täyttää kaikki edellytykset siitä, että hän voi pyytää komissiota ottamaan hänet yhteisön

määräaikaiseen toimeen ”yhteisyrityksen muiden jäsenten kuin isäntäjärjestön sen käytettäväksi asettamana henkilöstönä” perussäännön 8.5 kohdan nojalla, ainakin jos hän samanaikaisesti eroaa UKAEA:n palveluksesta.

- 47 Vastaaja ei ole vastineessaan sen enempää kiistänyt kuin myöntänytkään sitä, että RIT:n 2.5.1994 päivätty kirje on pätevä ”paluulippu” siten kuin perussäännön 8.8 kohdassa tarkoitetaan, eikä nyt käsiteltävänä oleva kanne koske tätä seikkaa, josta ei ole lausuttu riidanalaisessa päätöksessä. Vastaaja katsoo kuitenkin, että jos muu jäsen kuin UKAEA myöntää ”paluulipun”, se voi merkitä niiden edellytysten täyttymistä, että tämä jäsen voi asettaa kyseisen henkilön JET:n käytettäväksi. Vastaaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Altmann esittämiin kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa nimenomaisesti todennut, että perussäännön 8 kohdan määräyksissä ei edellytetä, että jäsenen ”käytettäväksi asettaman” henkilön on jo oltava tämän jäsenen palveluksessa, vaan siinä vaaditaan ainostaan, että tämä jäsen sitoutuu 8.8 kohdan mukaisesti ottamaan kyseisen henkilön ”takaisin palvelukseen”. Kiistatonta on myös, että useiden JET:n työryhmän jäsenten katsotaan olevan JET:n jonkin jäsenen ”käytettäväksi asettamia”, vaikka näiden välillä ei kyseisenä aikana olekaan työsuhdetta vaan on annettu ainoastaan lupaus tulevasta työpaikasta (ks. asia Altmann, tuomion 83 kohta).
- 48 Vastaaja väittää kuitenkin, että kantajan erityistä vaatimusta on joka tapauksessa mahdotonta hyväksyä perussääntöä ja sen lisämääräyksiä rikkomatta. Vastaajan perusteluista, sellaisina kuin ne ovat täsmentyneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa sekä tässä asiassa että asiassa Altmann käydyissä keskusteluissa, ilmenee, että komissio tulkitsee perussäännön 8.4 kohtaa yleisesti siten, että siinä asetetaan UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettamalle henkilökunnalle velvollisuus pysyä UKAEA:n palveluksessa koko määräysajan sillä uhalla, että he muutoin menettävät työnsä JET:ssä, ja tämä pitää paikkansa vaikka toinen jäsenjärjestö olisi halukas asettamaan heidät JET:n käytettäväksi ja antamaan heille tätä varten ”paluulipun”.
- 49 Vastaajan käsitys, joka perustuu pääasiallisesti perussäännön 8 kohtaan ja lisämääräysten 9.1 kohtaan, on siis tältä osin se, että sellainen työnantajan vaihdos, jota kantaja haluaa, on mahdollinen ainoastaan, jos hän ensin eroaa UKAEA:n palve-

luksesta, mikä vastaajan mukaan automaattisesti merkitsee kantajan JET:ssä olevan toimen avoimeksi tuloa. Tämän käsityksen väistämätön seuraus on, että työnantaja ei ole mahdollista vaihtaa siten, että työpaikka JET:ssä säilyy: toimi tulee väistämättä avoimeksi, kun sopimussuhde aikaisempaan työnantajaan katkeaa. Jos kantaja haluaa, että hänet otetaan yhteisön palvelukseen määräaikaisena toimenhaltijana, hänen on siis haettava näin avoimeksi tullutta tointa tai muuta avointa tointa ja osallistuttava kilpailuun yhdessä mahdollisten muiden hakijoiden kanssa.

- 50 Tämä käsitys on ensi kerran ilmaistu JET:n johtokunnan 14.—15.5.1987 (eli neljä kuukautta em. asiassa Ainsworth ym. vastaan komissio ja neuvosto annetun tuomion jälkeen) pidettyä kokousta varten laaditun henkilöstöasioiden vuosikertomuksen 1986/1987 (kanteen liite A8.6) 17.4 kohdassa, jossa todetaan seuraavaa:

”JET-ryhmän henkilöstöön kuuluvat, jotka haluavat vaihtaa työnantajaa siten kuin lisämääräysten 1.1 kohdassa tarkoitetaan, on ensin irtisanouduttava ja jätettävä hanke JET:n perussäännön mukaisesti. Sen jälkeen he voivat uudelleen hakea tointa hankkeesta, ja heidät voidaan tavanomaisella tavalla ottaa valinnassa huomioon.”

- 51 Tätä on selkeytetty 6.—7.7.1994 pidettyä JET:n neuvoston kokousta varten laaditussa, kanteen liitteenä 9 olevassa asiakirjaluonnoksessa. Vaikka vastaaja väittää, että kantaja on toiminut virheellisesti viitatessaan luonnokseen, joka ei koskaan johtanut lopulliseen asiakirjaan tai päätökseen, se ei ole myöskään kiistänyt sen enempää asiakirjan aitoutta, sisältöä kuin sitäkään, että asiakirja on peräisin JET:n johdosta. Asiakirja kuuluu seuraavasti:

”Eroa ensin’ sääntö

3. JET:n johtaja on päättänyt ottaa tämän säännön käyttöön sen seurauksena, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on vuonna 1987 antamassaan tuomiossa viitan-

nut komission päätökseen lopettaa syrjivä käytäntö, jonka mukaan JET-ryhmän toimiin valittujen Ison-Britannian kansalaisten on ensin oltava UKAEA:n palveluksessa, halusivat he sitä tai eivät. Käytäntöä on sittemmin muutettu niin, että Ison-Britannian kansalaiset voivat JET-ryhmän tointa hakiessaan ilmoittaa, mikä jäsen on asettanut heidät käytettäväksi hankkeessa.

4. Tämän muutoksen pelättiin mahdollistavan sen, että AEA:n palveluksessa olevat henkilöt, joilla jo on toimi ryhmässä, saavat 'paluulippuja' muilta jäseniltä kuin UKAEA:lta ja käyttävät näitä hakiessaan ryhmän vapaita toimia luottaen siihen, että he saavat Euratomin henkilöstön aseman, mikäli heidät valitaan. JET:n johtaja arvioi luultavasti oikein, että näin voi joissakin tilanteissa tapahtua.

5. Tästä syystä JET:n johtaja päätti ottaa käyttöön säännön, jonka tarkoituksena oli estää tämä, ja kyseinen sääntö sisällytettiin JET:n neuvoston asiakirjaan, jonka viitenumero on 90/JC 42/7.2 ja otsikko 'Palvelukseenottamista ja henkilöstön liikkuvuutta koskeva hallintopolitiikka'. JET:n neuvosto otti tämän asiakirjan pöytäkirjaansa. Asiaa koskevat säännöt kuuluvat seuraavasti:

1.2.1 JET-ryhmän jäsenet voivat hakea ryhmän muita avoimia toimia. Valitut henkilöt siirretään uuteen toimeen yleensä valintaa seuraavien kolmen kuukauden kuluessa, mikäli hankkeessa ei muuta sovita.

1.2.2 Ryhmän jäsen pysyy työnantajansa palveluksessa niin kauan kuin hänen määräyksensä JET:hen kestää. Tätä sääntöä sovelletaan siitä huolimatta, muuttuvatko ryhmän jäsenen tehtävät määräysajan kuluessa esimerkiksi sen vuoksi, että hänet siirretään toiseen toimeen ryhmässä. Mikäli hän eroaa työnantajansa palveluksesta, hänen määräyksensä JET:ssä päättyy heti.

6. Säännön 1.2.2 soveltaminen merkitsi käytännössä, että AEA:n palveluksessa olevan JET-ryhmän jäsen, joka halusi hakea Euratomin JET:ssä olevaa tointa jonkin muun jäsenen kuin AEA:n antaman 'paluulipun' perusteella, oli irtisanouduttava hankkeesta ja AEA:sta ennen kuin hän saattoi hakea tointa. AEA:n oikeudellinen neuvonantaja vastusti sääntöä, mutta komission oikeudellinen yksikkö hyväksyi sen. Viimeksi mainittu katsoi, että vaatimus johtui JET:n perussäännöstä ja perustui siihen periaatteeseen, että kaksi työnantajaa ei voi samanaikaisesti asettaa käytettäväksi ryhmän jotakin jäsentä. JET:n neuvosto hyväksyi tämän säännön."

- 52 Komission ja parlamentin välillä 4.5.1994 vaihdetun "Note of Understandingin" (ks. asia Altmann, 12.12.1996 annetun tuomion 22 kohta) seurauksena annettiin uusi "eroa ensin" sääntö, jonka mukaan jokin muu JET:n jäsen kuin UKAEA voi määrätä avoimeen toimeen UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettaman työntekijän, joka siis voidaan perussäännön 8.5 kohdan nojalla ottaa yhteisön palvelukseen määräaikaisena toimenhaltijana, jos hän sinä päivänä, jona komission nimittävä viranomainen nimittää hänet, ei ole enää UKAEA:n käytettäväksi asettama, ja mikäli hän on saanut "paluulipun" joltakin toiselta JET:n jäseneltä, joka asettaa hänet JET:n käytettäväksi (ks. erityisesti JET:n henkilöstöjohtaja O'Haran muistiot 17.11.1994 ja 6.12.1994, kanteen liite 10).
- 53 Näin muutetun säännön soveltaminen edellyttää kuitenkin, että on olemassa kaksi erillistä tointa: se, jota varten toimenhaltija on alun perin asetettu UKAEA:n käytettäväksi, ja se, johon "paluulipun" antanut toinen jäsen hänet asettaa. Aikaisemmassa muodossaan sääntö edellytti tällaisessa tilanteessa, että toimenhaltija erosi UKAEA:n palveluksesta jo ennen kuin hän haki toista avointa tointa, mikäli hän halusi jonkin toisen JET:n jäsenjärjestön määräävän hänet siihen. Vastedes on sallittua, että henkilö ensin hakee kyseistä tointa ja eroaa UKAEA:n palveluksesta vasta sitten, jos hänet valitaan siihen.

- 54 Sääntöön tehty muutos ei kuitenkaan millään tavalla muuta sellaisen UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettaman toimenhaltija asemaa, joka haluaa tulla otetuksi yhteisön palvelukseen siten, että toinen jäsenjärjestö asettaa hänet käytettäväksi, siten että hän säilyttää senhetkisen toimensa JET:ssä. Komission mukaan tämän toimenhaltijan on ensin erottava UKAEA:n palveluksesta. Sen jälkeen hänen on haettava aikaisemmin hoitamaansa, avoimeksi tullutta tointa ja osallistuttava kilpailuun mahdollisten muiden hakijoiden joukossa, jolloin on olemassa vaara, että häntä ei nimitetä siihen uudelleen.
- 55 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että ”eroa ensin” sääntöä, sellaisena kuin sitä on kuvailtu edellä, ei ole ”kumottu”, toisin kuin 4.5.1994 vaihdetussa ”Note of Understandingissa” annetaan ymmärtää.
- 56 Sen arvioimiseksi, onko tämä sääntö perusteltu, on korostettava, että vastaaja tukeutuu erityisesti lisämääräysten 9.1 kohdan iv) alakohtaan, jonka sanamuodon mukaan ”toimenhaltija ei ole enää yhteisyrityksen palveluksessa — — iv) jos hänen tehtävänsä päättyy jostain muusta, työnantajan palvelukseenottoehdoissa määrätystä syystä”. Komission mukaan tästä seuraa väistämättä, että UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettama toimenhaltija ei voi siirtyä toisen jäsenjärjestön palvelukseen menettämättä tointaan JET:ssä, koska tämä siirto merkitsee, että työnantaja vaihtuu UKAEA:sta yhteisöksi. Kuten O’Hara on suullisessa käsitellyssä selvittänyt vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, muun jäsenen kuin UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettama ja siis komission yhteisön määräaikaan toimeen palvelukseen ottama toimihenkilö sitä vastoin voi määräyksen kestäessä vapaasti vaihtaa alkuperäisenä työnantajana olevaa järjestöään (parent organisation, toisin sanoen se järjestö, joka asettaa toimenhaltijan JET:n käytettäväksi) tointaan menettämättä, koska hänen työnantajansa on edelleen sama eli yhteisö. Esimerkkinä on mainittu kaksi toimenhaltijaa, joista toisen on JET:n käytettäväksi asettanut sen ranskalainen jäsen ja toisen UKAEA ja jotka molemmat ovat kiinnostuneita belgialaisen jäsenen työtarjouksesta ja jotka haluavat säilyttää määräyksensä JET:hen alun perin sovitun ajan: ensin mainittu voi vapaasti ottaa työn vastaan säilyttäen toimensa JET:ssä, tähän riittää pelkkä maininta ”muutos”

sen alkuperäisenä työnantajana olevan järjestön kohdalla, joka on asettanut hänet käytettäväksi; sen sijaan viimeksi mainittu ei voi vastata tähän tarjoukseen menettämättä tointaan JET:ssä.

- 57 Jos tämä tulkinta hyväksyttäisiin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pitäisi sen perustella katsoa, että lisämääräysten 9.1 kohta on selvästi yhdenvertaisen kohtelun yleisen periaatteen vastainen, eikä sitä sen vuoksi voida soveltaa. Tämän tulkinnan vaikutuksesta nimittäin UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettamien toimenhaltijoiden liikkuvuutta estettäisiin muihin JET:n palveluksessa oleviin eurooppalaisiin tutkijoihin verrattuna, vaikkei tämä estäminen ole millään tavalla perusteltuna yhteisyrityksen luonteen tai ominaisuuksien vuoksi sen enempää kuin isäntäjärjestön erityisasemankaan vuoksi. On päinvastoin huomattava, että vaikka edellä mainitussa asiassa Ainsworth ym. vastaan komissio ja neuvosto annetun tuomion 25—27 kohdasta ilmenee, että kaikki JET:stä tointa hakeneet henkilöt voivat vapaasti ottaa yhteyttä valitsemaansa alkuperäisenä työnantajana olevaan järjestöön saadakseen ensimmäisen määräyksen toimeen, heillä on määräyksen voimassa ollessa oltava vastaava oikeus vaihtaa alkuperäisenä työnantajana olevaa järjestöä, ja koska tämä oikeus on myönnetty muiden kuin UKAEA:n yhteisyrityksen käytettäväksi asettamille toimenhaltijoille, myös UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettamalla toimenhaltijoilla on oltava sama oikeus.
- 58 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut asiassa Altmann 12.12.1996 antamansa tuomion 92—117 kohdassa, UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettaman henkilöstön ja yhteisyrityksen muiden jäsenten sen käytettäväksi asettaman henkilöstön erilainen kohtelu, josta on määrätty perussäännön 8.4 ja 8.5 kohdassa, ei ole objektiivisesti perusteltua. Vastaajan ehdottama lisämääräysten 9.1 kohdan tulkinta on myös hylättävä, siinä määrin kuin se myötävaikuttaa tämän erilaisen kohtelun jatkumiseen.
- 59 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että tämä tulkinta ei mitenkään johdu perussäännöstä, jossa ei kielletä sitä, että UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettama ryhmän jäsen voi virkauransa aikana olla myös jonkin toisen jäsenen käytettäväksi asettama. Tältä osin on korostettava, että kun kyseinen henkilö siirtyy UKAEA:n palveluksesta komission palvelukseen, hän lähtee pois yhden

työnantajan palveluksesta ainoastaan siirtyäkseen toisen työnantajan palvelukseen olematta työttömänä näiden kahden työsuhteen välisenä aikana, jolloin työsuhde on katkennut ainoastaan käsitteellisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim katsoo sitä paitsi, että tällaista tulkintaa ei sovelleta silloinkaan, kun toimenhaltijan ja alkuperäisenä työnantajana olevan järjestön välistä sopimusta jatketaan tai se uudistetaan eikä myöskään silloin, kun JET:n ja alkuperäisenä työnantajana olevan järjestön sopimaa toimenhaltijan määräysaikaa jatketaan tai se uudistetaan (näin Stottin tapauksessa, sillä hänen siirtonsa JET:hen uudistettiin useaan kertaan), vaikka tällaiset tapahtumat komission ajattelutavan mukaan merkitsisivät sitä, että kyseinen toimenhaltija menettää työnsä JET:ssä, jos lisämääräysten 9.1 kohdan ii) ja iv) alakohtaa sovellettaisiin kirjaimellisesti UKAEA:n toimenhaltijoihin tai 9.2 kohtaa muiden jäsenten toimenhaltijoihin. Käyttämällä tätä tulkintaa ainoastaan kantajan tapauksen kaltaisissa tilanteissa vastaaja on keinotekoisesti laajentanut lisämääräysten 9 kohdan määräysten soveltamisalaa sellaisiin tilanteisiin, joita varten niitä selvästikään ei ole laadittu.

60 Näin tehdessään vastaaja on lisäksi jättänyt huomiotta palvelukseenottamisen ja siten myös työsuhteen välineellisen luonteen JET:n tointa koskevassa valintamenettelyssä. Käsiteltävänä olevassa asiassa kantaja on jo läpäissyt lisämääräysten 5 kohdan mukaisen valintamenettelyn joko silloin, kun hänet alun perin otettiin palvelukseen, tai silloin, kun hän haki nyt hoitamaansa tointa. Asianosaiset ovat sitä paitsi yksimielisiä siitä, että kyseinen valintamenettely on täysin erillään komission, tai tilanteen mukaan UKAEA:n, palvelukseenottomuodollisuuksista, jotka mahdollistavat kyseisen toimen vastaanottamisen perussäännön 8.4 ja 8.5 kohdassa määrätyn edellytyksin: perussäännön 4.2 kohdan 2 alakohdan d alakohdassa on nimenomaiset määräykset hankkeen johdon ja johtavien työntekijöiden osalta ja lisämääräysten 5 kohdassa puolestaan on vastaavat määräykset muun henkilökunnan osalta. Asiakirja-aineistosta ilmenee, että useissa tapauksissa henkilö on ensin valittu JET:n virkaan, ja sen jälkeen jokin jäsen on ottanut hänet palvelukseensa pelkästään perussäännön 8.1, 8.4 ja 8.5 kohdan vaatimusten täyttämiseksi tarvitsematta lainkaan turvautua ryhmään ”muu henkilöstö”.

61 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim katsoo, että sellaisilla seikoilla kuten *sponsoring memberin* vaihtumisella tai henkilön siirtymisellä UKAEA:n palveluksesta

toisen jäsenjärjestön palvelukseen ei näissä olosuhteissa voi olla merkitystä sen osalta, voiko kyseinen henkilö säilyttää toimensa JET:ssä.

- 62 Tästä seuraa, että hylätessään kantajan tekemän valituksen edellä 15 kohdassa mainitulla itsenäisellä perusteella, sellaisena kuin sitä on kehitelty vastineessa ja täsmennetty suullisessa käsittelyssä, vastaaja on tulkintavirheen seurauksena soveltanut asiaa koskevia perussäännön määräyksiä ja lisämääräyksiä virheellisesti ja siten rikkonut näitä määräyksiä.
- 63 Koska päätökset, joilla kantajan hakemus ja valitus hylättiin, eivät ole näillä perusteilla lainmukaisia, on tutkittava, voivatko riidanalaiset päätökset olla lainmukaisia, jos ne perustuvat joihinkin muihin perusteisiin, toisin sanoen nimittävän viranomaisen laajaan harkintavaltaan palvelukseenotossa, kyseisen ajankohdan talousarviovaikeuksiin ja siihen, että JET:n piti päättyä vuonna 1996.
- 64 Tältä osin on muistutettava, että perussäännön 8.1 kohdan mukaan "[h]ankkeen työryhmän työntekijät otetaan palvelukseen 8.4 ja 8.5 kohdan määräysten mukaisesti" ja että perussäännön 8.5 kohdan mukaan "yhteisyrityksen muiden jäsenten kuin isäntäjärjestön sen käytettäväksi asettama henkilöstö samoin kuin muu henkilöstö otetaan komission palvelukseen määräaikaisiin toimiin — , ja komissio määrää tämän henkilöstön yhteisyritykseen". Samoin lisämääräysten 5.10 kohdan mukaan sen jälkeen, kun lopullinen päätös JET:n toimenhaltijan valinnasta on tehty mainittujen lisämääräysten 5.9 kohdan mukaisesti, "johtaja ottaa — — valitun toimenhaltijan Euroopan yhteisöjen palvelukseen määräaikaiseksi toimenhaltijaksi" sen toimivallan nojalla, jonka komissio on antanut hänelle näiden lisämääräysten 5.11 kohdan nojalla.

- 65 Koska näissä määräyksissä käytetään jatkuvasti indikatiivin preesensia ("otetaan — — palvelukseen", "määrää", "ottaa — — palvelukseen"), ne osoittavat, että lisämääräysten 5 kohdassa kuvailun valintamenettelyn päättymisen jälkeen komissiolla ei ole käytännöllisesti katsoen lainkaan harkintavaltaa JET:n palvelukseenoton osalta. Tältä osin toimielimillä olevaa laajaa harkintavaltaa nimittäin käytetään siinä vaiheessa, kun yhteisyrityksen jäsenten käytettäväksi asettama pätevä henkilöstö valitaan lisämääräysten 5 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti (ks. myös perussäännön 8.2 kohta, jossa todetaan, että "hankkeen johtajalle annetaan mahdollisimman laaja toimivalta henkilöstön valinnassa"), joten komission myöhemmät toimenpiteet näin valitun henkilöstön ottamiseksi yhteisön palvelukseen määräaikaisiksi toimenhaltijoiksi ovat luonteeltaan pelkkiä hallinnollisia muodollisuuksia, joiden tarkoituksena on perussäännön edellä mainittujen 8.1 ja 8.5 kohdan täytäntöönpano.
- 66 Ottaen huomioon, että kantaja saattoi vedota sekä siihen, että JET:n ruotsalainen jäsen oli asettanut hänet käytettäväksi määräysten mukaisesti, ja siihen, että JET:ssä oli olemassa toimi, vastaajalla oli velvollisuus ottaa Stott palvelukseen yhteisön määräaikaiseen toimeen riippumatta talousarvion asettamista rajoituksista ja siitä, että hanke saattoi päättyä pian.
- 67 Tästä seuraa, että koska JET:n johtaja katsoi Stottin palvelukseen ottamisen yhteisön määräaikaiseen toimeen riippuvan talousarvioon liittyvistä seikoista, joita ei muutoin ole selvitetty, eikä tarkastanut, täyttikö tämä edellä 66 kohdassa mainitut edellytykset, johtaja ja sittemmin myös komissio ovat katsoneet itsellään olevan sellaista harkintavaltaa, jota heillä ei käsiteltävässä asiassa ollut, ja he ovat samalla tulkinneet väärin perussäännön 8.1 ja 8.5 kohdan ja lisämääräysten 5.10 kohdan ulottuvuutta.

- 68 Edellä olevasta seuraa, että riidanalaisia päätöksiä tehdessään vastaaja ei ole perustellut niitä lainmukaisesti ja se on rikkonut perussäännön 8.1 ja 8.5 kohtaa ja lisämääräysten 5 ja 9 kohtaa. Kantajan neljäs kanneperuste on siten hyväksyttävä, ilman että on tarpeen tutkia muita kanteen tueksi esitettyjä kanneperusteita.

Toimielimelle annettavaa määräystä koskeva vaatimus

- 69 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimielimelle annettavaa määräystä koskevat vaatimukset on jätettävä tutkimatta. Yhteisöjen tuomioistuinten tehtävänä ei ole antaa määräyksiä toimielimille harjoittamansa laillisuusvalvonnan yhteydessä, koska kyseisen hallintoelimen tehtävänä on toteuttaa kumoamiskanteen perusteella annetun tuomion täytäntöönpanotoimenpiteet (asia C-100/88, Oyowe ja Traore v. komissio, tuomio 13.12.1989, Kok. 1989, s. 4285, 19 kohta ja ks. viimeksi asia T-109/94, Windpark Groothusen v. komissio, tuomio 13.12.1995, Kok. 1995, s. II-3007).

Vahingonkorvausvaatimus

- 70 Vahingonkorvausvaatimus on esitetty jo kantajan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla tekemässä valituksessa hänelle vastaisesta toimesta eli JET:n johtajan 13.6.1994 päivätyllä kirjeellä tiedoksi annetusta päätöksestä, jolla oli nimenomaisesti hylätty kantajan sääntöjen mukaisesti 16.5.1994 tekemä hakemus yhteisön määräaikaiseen toimeen ottamisesta. Vahingonkorvausvaatimus on siten katsottava tehdyksi Euratomin perustamissopimuksen 152 artiklan (EY:n perusta-

missopimuksen 179 artikla) ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan rajoissa, joiden määräyksiä on noudatettu. Tämä vaatimus, joka koskee ainoastaan kyseisiin kantajalle vastaisiin toimiin välittömästi liittyvän vahingon korvaamista, voidaan siis periaatteessa ottaa tutkittavaksi.

71 Vaatimuksen alueellisesta osasta on todettava, että kantaja vaatii korvausta sellaisesta vahingosta, jonka hän väittää kärsineensä sen vuoksi, että vastaaja hylkäsi hänen 16.5.1994 tekemänsä hakemuksen palvelukseenottamisesta.

72 Tältä osin on korostettava, että vakiintunen oikeuskäytännön mukaan (yhdistetyt asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85, 9 kohta; asia 51/81, De Franceschi v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 117 ja 9 kohta ja asia T-478/93, Wafer Zoo v. komissio, tuomio 18.5.1995, Kok. 1995, s. II-1479, 49 kohta) vahingon, jonka korvaamista vaaditaan, on oltava tosiasiallinen ja varma. Käsiteltävänä olevassa asiassa kantajan väittämän vahingon tosiasiallisuus kuitenkin riippuu siitä, että kantajan oikeus päästä vastaajan palvelukseen yhteisön määräaikaiseen toimeen hänen 16.5.1994 tekemänsä hakemuksen perusteella tunnustetaan jo ennakolta; tätä oikeutta voidaan kuitenkin pitää selvänä vasta sen jälkeen kun on tutkittu, että hakemus toisaalta täyttää RAA:n määräämät yleiset edellytykset, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen toimenhaltijoiden palvelukseenottamista, ja erityisesti 12 kohdassa määrätyt edellytykset, ja että se toisaalta täyttää muun jäsenen kuin UKAEA:n JET:n käytettäväksi asettamista koskevat edellytykset siten kuin perussäännön 8.5 ja 8.8 kohdassa määrätään. Tällaista tarkastelua ei ole vielä tehty, mutta se on tehtävä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavien toimenpiteiden yhteydessä, joiden toteuttaminen Euratomin perustamissopimuksen 149 artiklan (EY:n perustamissopimuksen 176 artikla) nojalla kuuluu komissiolle. Vaikka riidanalaisten päätösten kumoamiseen johtava lainvastaisuus periaatteessa voikin aiheuttaa yhteisön vastuun, tämä vastuu todella syntyy vasta, kun on näytetty toteen, että ilman niitä lainvastaisia

perusteluja, jotka aiheuttivat kantajan hakemuksen hylkäämisen, kantaja olisi otettu yhteisön määräaikaiseen toimeen, koska hän täytti kaikki JET:n osalta palvelukseenottamiselle asetetut ehdot.

- 73 Edellä esitetty huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajan vahingonkorvausvaatimusta ei voida ratkaista tässä vaiheessa, ja että vaatimus on näin ollen hylättävä ennenaikaisena.

Oikeudenkäyntikulut

- 74 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan mukaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan. Työjärjestyksen 88 artiklan mukaan yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisissä riita-asioissa toimielinten on vastaava omista kustannuksistaan.
- 75 Koska vastaaja on pääasiallisesti hävinnyt asian, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että näiden periaatteiden mukaan on oikein velvoittaa vastaaja vastaamaan paitsi omista myös kantajan oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) JET:n johtajan 13.6.1994 päivätyllä kirjeellä kantajalle tiedoksi annettu komission päätös olla ottamatta kantajaa yhteisön määräaikaiseen toimeen JET:n perussäännön 8.5 kohdan nojalla sekä komission 28.12.1994 tekemä päätös, jolla on hylätty kantajan ensin mainitusta päätöksestä tekemä valitus, kumotaan.
- 2) Kanne hylätään muilta osin.
- 3) Vastaja vastaa sekä omista että kantajan oikeudenkäyntikuluista.

Kirschner

Bellamy

Kalogeropoulos

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä joulukuuta 1996.

H. Jung

H. Kirschner

kirjaaja

toisen jaoston puheenjohtaja